

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 6 grudnia 1975 r.

**w sprawie okresów przechowywania i warunków niszczenia akt spraw sądowych
lub przekazywania ich archiwom państwowym.**

Na podstawie art. 46 § 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1964 r. Nr 6, poz. 40, z 1967 r. Nr 13, poz. 55, z 1969 r. Nr 13, poz. 98, z 1974 r. Nr 50, poz. 316, z 1975 r. Nr 16, poz. 91 i Nr 34, poz. 183) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. Akta spraw sądowych, zwane dalej „aktami”, dzieli się ze względu na potrzebę trwałego lub czasowego ich przechowywania na akta mające wartość historyczną — kategorii A i akta nie mające takiej wartości — kategorii B.

§ 2. Po upływie okresu przechowywania w sądzie akta kategorii A przekazuje się archiwom państwowym, a akta kategorii B przekazuje się do zniszczenia.

§ 3. 1. Okres przechowywania akt w sądzie liczy się od początku roku kalendarzowego następującego po roku, w którym ukończono czynności sądowe związane z wykonaniem orzeczenia lub zarządzenia kończącego postępowanie w sprawie.

2. Jeżeli nie zachodzi potrzeba wykonywania czynności wymienionych w ust. 1, okres przechowywania akt liczy się od uprawomocnienia się orzeczenia lub zarządzenia.

§ 4. 1. Po zakończeniu postępowania sądowego przewodniczący rozprawy lub posiedzenia zalicza akta do odpowiedniej kategorii, ustalając okres ich przechowywania.

2. Zaliczenia do kategorii A akt wymienionych w § 8, 11 i 14 dokonuje sędzia wyznaczony do tej czynności przez prezesa sądu.

§ 5. 1. Zarządzenie o przekazaniu akt archiwom państwowym lub do zniszczenia wydaje prezes sądu.

2. Przekazanie akt do zniszczenia następuje po uzyskaniu zezwolenia właściwego archiwum państwowego.

§ 6. Akta spraw, w których nie ukończono wszystkich czynności związanych z wykonaniem orzeczenia, nie mogą być przekazane archiwom państwowym lub do zniszczenia.

Rozdział 2

Okresy przechowywania akt spraw karnych.

§ 7. 1. Do kategorii A zalicza się akta spraw:

- 1) o przestępstwa wymienione w rozdziałach XIX, XXVI i XXVIII oraz w art. 260, 261, 262 § 2, 270—274, 276, 278 i 283—285 Kodeksu karnego,
- 2) o zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości,
- 3) w których wymierzono karę śmierci,
- 4) o odszkodowanie za niesłuszne skazanie lub aresztowanie,
- 5) w których sąd wojewódzki przekazał zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu,
- 6) mających znaczenie wyjątkowe ze względu na materiał zebrany w sprawie lub występujące w niej osoby.

2. Akta nie wymienione w ust. 1 zalicza się do kategorii B, z wyłączeniem akt spraw wymienionych w § 17.

§ 8. Do kategorii A zalicza się z każdego sądu, poza aktami wymienionymi w § 7 ust. 1, po jednej sprawie typowej z okresu pięcioletniego z każdego rozdziału części szczególnej Kodeksu karnego oraz z ustaw szczególnych.

§ 9. 1. Ustala się następujące okresy przechowywania akt:

- 1) 50 lat — dla akt spraw, w których wymierzono karę 25 lat pozbawienia wolności lub karę śmierci,
- 2) 30 lat — dla akt spraw, w których wymierzono karę pozbawienia wolności powyżej 5 lat,
- 3) 20 lat — dla akt spraw, w których wymierzono karę pozbawienia wolności do lat 5 bez warunkowego zawieszenia jej wykonania,
- 4) 10 lat — dla akt spraw, w których wymierzono karę inną niż wymienione w pkt 1—3, zastosowano środki poprawcze lub wychowawcze, wydano wyrok uniewinniający, umorzono postępowanie, uwolniono od kary lub odstąpiono od jej wymierzenia, warunkowo umorzono postępowanie lub darowano karę, oraz dla akt postępowania wykonawczego,
- 5) 3 lata — dla akt spraw nie wymienionych w pkt 1—4.

2. Akta nie mogą być przekazane do zniszczenia przed ustaniem karalności przestępstwa, o które toczyło się postępowanie.

Rozdział 3

Okresy przechowywania akt spraw cywilnych.

§ 10. 1. Do kategorii A zalicza się akta spraw:

- 1) o prawa stanu (o unieważnienie małżeństwa, o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, o rozwód, o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka, o unieważnienie uznania dziecka, o ubezwłasnowolnienie itp.),
- 2) o osobiste prawa autorskie i wynalazcze,
- 3) w których sąd wojewódzki przekazał zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu,

4) mających znaczenie wyjątkowe ze względu na materiał zebrany w sprawie lub występujące w niej osoby.

2. Akta nie wymienione w ust. 1 zalicza się do kategorii B.

§ 11. Do kategorii A zalicza się z każdego sądu, poza aktami wymienionymi w § 10 ust. 1, po jednej sprawie typowej z okresu pięcioletniego z każdego rodzaju spraw przewidzianych w wykazie symboli spraw cywilnych.

§ 12. 1. Przez okres 50 lat przechowuje się akta spraw:

- 1) o prawa stanu (o unieważnienie małżeństwa, o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, o rozwód, o ustalenie lub zaprzeczenie pochodzenia dziecka, o unieważnienie uznania dziecka, o ubezwłasnowolnienie itp.),
- 2) o ogłoszenie testamentu,
- 3) o ustalenie nieważności testamentu,
- 4) o odebranie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku oraz o uchylenie się od skutków prawnych takiego oświadczenia,
- 5) o stwierdzenie nabycia spadku oraz o uchylenie, zmianę lub uzupełnienie takiego stwierdzenia,
- 6) o dział spadku,
- 7) o zniesienie współwłasności,
- 8) o prawa rzeczowe ograniczone,
- 9) o ustalenie własności nieruchomości,
- 10) o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości,
- 11) o rozgraniczenie nieruchomości,
- 12) o wydanie nieruchomości,
- 13) o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
- 14) egzekucji z nieruchomości,
- 15) z zakresu użytkowania wieczystego, z wyjątkiem spraw o roszczenia wymienione w art. 243 Kodeksu cywilnego,
- 16) z zakresu stosunków majątkowych między małżonkami.

2. Przez okres 30 lat przechowuje się akta spraw:

- 1) o prawa niemajątkowe, z wyjątkiem akt spraw wymienionych w ust. 1 pkt 1,
- 2) o alimenty,
- 3) o rentę,
- 4) z zakresu zarządu majątkiem osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub opiece,
- 5) rejestrowych,
- 6) upadłościowych.

3. Przez okres 10 lat przechowuje się akta spraw cywilnych nie wymienionych w ust. 1 i 2.

Rozdział 4

Okresy przechowywania akt spraw okręgowych sądów pracy i ubezpieczeń społecznych.

§ 13. 1. Do kategorii A zalicza się akta spraw:

- 1) w których sąd pracy i ubezpieczeń społecznych przekazał zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu,
- 2) mających znaczenie wyjątkowe ze względu na materiał zebrany w sprawie lub występujące w niej osoby.

2. Akta nie wymienione w ust. 1 zalicza się do kategorii B.

§ 14. Do kategorii A zalicza się z każdego sądu, poza aktami wymienionymi w § 13 ust. 1, po jednej sprawie typowej z okresu pięcioletniego z każdego rodzaju spraw przewidzianych w wykazie symboli spraw okręgowych sądów pracy i ubezpieczeń społecznych.

§ 15. 1. Przez okres 30 lat przechowuje się akta spraw dotyczących emerytur i rent.

2. Przez okres 10 lat przechowuje się akta spraw nie wymienionych w ust. 1.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 16. Akta spraw zakończonych do dnia 31 grudnia 1945 r. przekazuje się archiwom państwowym bez zaliczania ich do odpowiedniej kategorii.

§ 17. 1. Do kategorii A zalicza się akta spraw o przestępstwa wymienione w:

- 1) rozdziałach XVII, XVIII, XX i XXVI oraz w art. 152 i 165—167 Kodeksu karnego z 1932 r.,
- 2) dekrete z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz. U. Nr 4, poz. 16 z późniejszymi zmianami),
- 3) dekrete z dnia 30 października 1944 r. o ochronie Państwa (Dz. U. Nr 10, poz. 50),
- 4) dekrete z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 53, poz. 300),

- 5) art. 9 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. Nr 3, poz. 17),
- 6) dekrete z dnia 22 stycznia 1946 r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszyzację życia państwowego (Dz. U. Nr 5, poz. 46),
- 7) dekrete z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192 z późniejszymi zmianami),
- 8) dekrete z dnia 28 czerwca 1946 r. o odpowiedzialności karnej za odstępstwo od narodowości w czasie wojny 1939—1945 r. (Dz. U. Nr 41, poz. 237 z późniejszymi zmianami),
- 9) art. 2—4 i 7 dekretu z dnia 5 sierpnia 1949 r. o ochronie wolności sumienia i wyznania (Dz. U. Nr 45, poz. 334),
- 10) art. 3, 4 i 8 dekretu z dnia 26 października 1949 r. o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej (Dz. U. Nr 55, poz. 437 z późniejszymi zmianami),
- 11) ustawie z dnia 29 grudnia 1950 r. o obronie pokoju (Dz. U. Nr 58, poz. 521).

2. Do kategorii A zalicza się ponadto akta wszystkich spraw rozpoznanych przez Najwyższy Trybunał Narodowy i specjalne sądy karne.

3. Akta wymienione w ust. 1 i 2 zalicza się do kategorii A niezależnie od terminu zakończenia sprawy.

§ 18. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 czerwca 1937 r. o przechowywaniu i niszczeniu akt i ksiąg w sprawach sądowych i administracji sądowej (Dz. U. Nr 42, poz. 335).

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *W. Berutowicz*